

Sotsiaalministri määruse „Ministri määruste kehtetuks tunnistamine seoses õigusaktide revisjoniga“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eesmärk on tunnistada kehtetuks määrused, mis kehtestati perioodi 2014–2020 struktuuri-toetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse (Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra finantsmehhanismide vahendid) alusel. Projektide elluviimise perioodid on lõppenud ning määruste alusel uusi taotlusvoore ei avata. Määrus ei sätesta uusi regulatiivseid norme, vaid on suunatud õiguskorra korrastamisele ja enam mitterakendatava regulatsiooni kehtetuks tunnistamisele.

Määruste kehtetuks tunnistamise vajadus tuvastati määruste revisjoni käigus, mille eesmärk oli hinnata kehtivate määruste asjakohasust, rakendatavust ja kooskõla kehtiva õigusega. Revisjoni tulemusel selgus, et mitmed määrused reguleerivad olukordi, mis ei ole enam aktuaalsed seoses lõppenud projektiperioodidega.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja on valdkondade sisendi põhjal koostanud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Kristiina Kaasik (kristiina.kaasik@sm.ee, 5913 9345). Määruse juriidilise ekspertiisi teostas õigusala juht Susanna Jurs (susanna.jurs@sm.ee, 5918 9323).

1.3. Märkused

Määruse koostamine on seotud Valitsuskabineti 21.08.2025. a nõupidamise päevakorrapunkti nr 2 „Määruste revisjoni kokkuvõttest“ otsusega, millega anti kõikidele ministeeriumidele ülesanne viia revisjoniga seotud tegevused ellu hiljemalt 2025. aasta lõpuks.

Määrus ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

Määrusega ei kaasne vahetut mõju halduskoormusele.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb üheteistkümnest paragrahvist.

Paragrahvides 1–10 tunnistatakse kehtetuks määrused, mille projektid on ellu viidud ja mille alusel uusi taotlusvoore ei avata. Kehtetuks tunnistamise ajad on kooskõlas perioodi 2014–2020 struktuuri-toetuse seaduse:

1. § 35 lõike 2 nõudega, mille kohaselt tuleb toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumente säilitada neli aastat, alates selle aasta 31. detsembrist, millal 30. juuni seisuga on kõikide projektis abikõlblikuks arvatud kulude alusel toetus välja makstud;
2. § 24 punktis 14 sätestatud kohustusega, et toetuse saaja peab tagama kestvuse nõude Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 71 nimetatud juhul ja aja jooksul.

See tagab, et enne määruse kehtetuks tunnistamist on täidetud aruandlus- ja kontrollinõuded ning säilitatud vajalikud tõendid.

Kehtetuks tunnistamise kuupäevad ja põhjendus:

- 1) Sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 14. detsembri 2021. a määrus nr 47 „Avatud taotlusvooru „Taastava õiguse arendamine Eestis II” toetuse andmise tingimused

ja kord“ ([RT I, 17.12.2021, 7](#)) – kehtetuks alates **24.07.2029**, sest viimase projekti lõpparuanne kinnitati 23.07.2024 ja dokumentide säilitamise tähtaeg on 31.12.2028.

- 2) Tervise- ja tööministri 27. märtsi 2015. a määrus nr 18 „Haiglavõrgu pädevuskeskuste kaasajastamine“ ([RT I, 25.03.2022, 9](#)) – kehtetuks alates **26.03.2029**, kuna viimasele projektile tehti lõppmakse 25.03.2024 ja taristu kohustuslik kehtvusnõue on viis aastat.
- 3) Sotsiaalkaitseministri 30. jaanuari 2018. a määrus nr 2 „Meetme „Lapsehoiukohtade loomine ja teenusepakkumise toetamine 0–7-aastastele lastele“ ühikuhinna alusel toetuse andmise tingimused ja kord“ ([RT I, 30.04.2020, 25](#)) – tunnistatakse kehtetuks **üldises korras**, sest viimane lõppmakse tehti 30.11.2020 ja säilitamistähtaeg lõppes 31.12.2025.
- 4) Sotsiaalkaitseministri 7. aprilli 2021. a määrus nr 11 „Meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ elluviimiseks Ida-Virumaale struktuuritoetuse andmise tingimused ja kord“ ([RT I, 10.04.2021, 7](#)) – kehtetuks alates **01.01.2029**, kuna viimane lõppmakse tehti 13.12.2023 ja säilitamistähtaeg lõpeb 31.12.2028.
- 5) Sotsiaalkaitseministri 7. juuni 2016. a määrus nr 44 „Meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ elluviimiseks struktuuritoetuse andmise tingimused ja kord“ ([RT I, 08.07.2022, 13](#)) – kehtetuks alates **01.01.2029**, sest viimane lõppmakse tehti 19.02.2024 ja säilitamistähtaeg lõpeb 31.12.2028.
- 6) Sotsiaalkaitseministri 23. mai 2018. a määruse nr 26 „Meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ toetuse andmise tingimused uudsete lahenduste väljatöötamiseks ja elluviimiseks sotsiaalvaldkonnas“ ([RT I, 30.04.2020, 27](#)) – kehtetuks alates **01.01.2027**, kuna viimane lõppmakse tehti 02.08.2021 ja säilitamistähtaeg lõpeb 31.12.2026.
- 7) Sotsiaalkaitseministri 26. veebruari 2018. a määruse nr 4 „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“ ([RT I, 01.09.2020, 5](#)) – kehtetuks alates **01.01.2028**, sest viimane lõppmakse tehti 23.11.2023 ja säilitamistähtaeg lõpeb 31.12.2027.
- 8) Tervise- ja tööministri 28. septembri 2021. a määrus nr 40 „Tervishoiu hädaolukordadeks valmistumise korraldamine haiglavõrgu kavas nimetatud haiglates“ toetuse andmise tingimused avatud taotlemisel“ ([RT I, 30.08.2023, 5](#)) – kehtetuks alates **27.03.2029**, kuna viimasele projektile tehti lõppmakse 26.03.2024 ja taristu kohustuslik kehtvusnõue on viis aastat.
- 9) Sotsiaalkaitseministri 21. aprilli 2022. a määrus nr 35 „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused hoolduskoormusega inimeste toimetuleku toetamiseks“ ([RT I, 26.04.2022, 17](#)) – kehtetuks alates **01.01.2029**, sest viimane lõppmakse tehti 01.02.2024 ja säilitamistähtaeg lõpeb 31.12.2028.
- 10) Sotsiaalkaitseministri 22. juuli 2021. a määrus nr 27 „Üldhooldusteenuse kohandamine nakkushaiguste leviku tõkestamiseks“ ([RT I, 29.09.2022, 4](#)) – kehtetuks alates **12.03.2029**, kuna viimasele projektile tehti lõppmakse 11.03.2024 ja taristu kohustuslik kehtvusnõue on viis aastat.

Määrused tunnistatakse kehtetuks pärast dokumentide säilitamise kohustuse või taristu kehtvusnõude lõppemist, vältides õiguslikku riski ja tagades kontrolli võimalikkuse.

Paragrahviga 11 nähakse ette määruste kehtetuks tunnistamise jõustumisajad, mis erinevad üldisest korrast. Erisus on vajalik, kuna Euroopa Liidu õigusest tulenev dokumentide säilitamise kohustus kehtib viis aastat pärast projektile lõppmakse tegemist. Kehtetuks tunnistamine enne selle tähtaja möödumist võiks takistada järelevalve ja kontrolli teostamist ning tekitada õigusliku riski.

Seetõttu on iga määruse kehtetuks tunnistamise kuupäev määratud nii, et see järgib säilitamiskohustuse või taristu kehtvusnõude lõppemist alates määruse alusel toetust saanud viimasele projektile tehtud lõppmaksest. Lisaks on hinnatud, et konkreetsete toetuse andmise tingimuste alusel ei ole pooleliolevaid pankrotimenetlusi ega kohtumenetlusi, mis võiksid nõuda määruse kehtivuse säilitamist. Sellest tulenevalt on hilisem jõustumisaeg põhjendatud ja kooskõlas nii Euroopa Liidu kui ka riigisisese õigusega.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, kuna tegemist on normitehnilise korrastamisega, mis ei kehtesta uusi regulatiivseid norme ega muuda EL-i õigusest tulenevaid kohustusi. Jõustumise erisused on määratud arvestades Euroopa Liidu õigusest tulenevat dokumentide säilitamise kohustust, mis lõpeb viie aasta möödumisel projekti lõppmakse tegemisest. Määrus ei mõjuta EL-i õigusaktide rakendamist ega nõua täiendavaid ülevõtmismeetmeid.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne negatiivseid tagajärgi, kuna kehtetuks tunnistatavad määrused ei ole enam rakendatavad ega oma praktilist mõju. Projektid, mille elluviimist määrused reguleerisid, on ellu viidud ja lõpetatud ning uusi taotlusvoore ei avata. Seetõttu ei mõjuta määrus toetuse saajaid ega teisi osapooli.

Määruste kehtetuks tunnistamine aitab korrastada õigusruumi, vähendada kehtivate, kuid sisuliselt kasutute normide hulka ning tagada, et kehtivad ainult ajakohased ja rakendatavad õigusaktid. Määruse mõju on eelkõige normitehniline ja süsteemne — see toetab õigusselgust ja järjepidevust ning aitab vältida õigusruumi killustumist.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse jõustumisel ei kaasne riigieelarvele ega kohaliku omavalitsuse eelarvele lisakulu ega -tulu. Tegemist on normitehnilise korrastamisega, mille eesmärk on tunnistada kehtetuks määrused, mis ei ole enam rakendatavad ega oma praktilist mõju. Seetõttu ei ole vaja täiendavaid rakendustegevusi ega rahalisi vahendeid.

6. Määruse jõustumine

Jõustumisajad on määratud kooskõlas dokumentide säilitamise kohustuse lõppemisega, mis tuleneb perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 35 lõikest 2 ja Euroopa Liidu õigusest. Kehtetuks tunnistamine enne selle tähtaja möödumist võiks takistada järelevalve ja kontrolli teostamist ning tekitada õigusliku riski.

Määruse § 3 jõustub üldises korras. Ülejäänud paragrahvid jõustuvad eriaegadel järgmiselt:

- § 6 jõustub 2027. aasta 1. jaanuaril.
- § 7 jõustub 2028. aasta 1. jaanuaril.
- §-d 4, 5 ja 9 jõustuvad 2029. aasta 1. jaanuaril.
- § 10 jõustub 2029. aasta 12. märtsil.
- § 2 jõustub 2029. aasta 26. märtsil.
- § 8 jõustub 2029. aasta 27. märtsil.
- § 1 jõustub 2029. aasta 24. juulil.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele. Koostöölastamise käigus märkusi ega ettepanekuid ei esitatud, mistõttu eelnõu loetakse vaikimisi koostöölastatuks.